

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 189/24

Λουξεμβούργο, 7 Νοεμβρίου 2024

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-460/23 | [Kinsa] ¹

Υποβοήθηση της παράνομης εισόδου για ανθρωπιστικούς λόγους: ο γενικός εισαγγελέας J. Richard de la Tour εκτιμά ότι η οδηγία 2002/90 είναι έγκυρη και διευκρινίζει τις προϋποθέσεις της ποινικοποίησης στο δίκαιο της Ένωσης και στο εθνικό δίκαιο

Η οδηγία 2002/90 είναι σύμφωνη με τις αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας των αξιοποιώνων πράξεων και των ποινών. Στα εθνικά δικαστήρια εναπόκειται να μεριμνούν ώστε οι κυρώσεις που επιβάλλονται στα πρόσωπα τα οποία ενήργησαν ανιδιοτελώς να είναι αναλογικές, αν τα πρόσωπα αυτά δεν απαλλάσσονται από την ποινική ευθύνη.

Η οδηγία 2002/90 ² απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ενδεδειγμένες κυρώσεις κατά όποιου εκ προθέσεως βοηθά υπήκοο τρίτης χώρας να εισέλθει παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους ³. Εντούτοις, η εν λόγω οδηγία προβλέπει ότι τα κράτη μέλη δύναται να μην επιβάλλουν κυρώσεις εφόσον η βοήθεια αυτή παρέχεται για ανθρωπιστικούς λόγους ⁴.

Κατ' εφαρμογή της ως άνω οδηγίας, το ιταλικό δίκαιο ποινικοποιεί την υποβοήθηση της παράνομης εισόδου, ανεξαρτήτως της ύπαρξης κερδοσκοπικού λόγου. Προβλέπει ποινή στερητική της ελευθερίας δύο έως έξι ετών, πάγια χρηματική ποινή 15 000 ευρώ ανά υποβοηθούμενο πρόσωπο και φαίνεται να επιτρέπει τη σώρευση των κυρώσεων αυτών.

Το πρωτοδικείο της Μπολόνια καλείται να αποφανθεί επί της ποινικής ευθύνης μίας υπηκόου τρίτης χώρας η οποία βοήθησε την κόρη και την ανιψιά της να εισέλθουν παράνομα στο ιταλικό έδαφος, κάνοντας χρήση πλαστών εγγράφων ταυτότητας. Το εν λόγω δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το κύρος της οδηγίας 2002/90 για τον λόγο ότι θίγει δυσανάλογα τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερόμενων προσώπων. Ειδικότερα, εκτιμά ότι η οδηγία αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας, στο μέτρο που ο νομοθέτης της Ένωσης ποινικοποιεί την υποβοήθηση της παράνομης εισόδου ανεξαρτήτως της ύπαρξης κερδοσκοπικού λόγου, χωρίς να απαιτεί από τα κράτη μέλη να απαλλάσσουν από την ποινική ευθύνη όσους ενεργούν για ανθρωπιστικούς λόγους ή λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας J. Richard de la Tour διευκρινίζει, πρώτον, ότι η ποινικοποίηση της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου καλύπτει το σύνολο των πράξεων με τις οποίες ένα πρόσωπο παρέχει, ενσυνειδήτως και εσκεμμένως, τη βοήθειά του για την παράνομη διέλευση των συνόρων κράτους μέλους, ανεξαρτήτως των κινήτρων του εν λόγω προσώπου.

Δεύτερον, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι δεν υφίσταται **κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος της οδηγίας αυτής υπό το πρίσμα της αρχής της νομιμότητας των αξιοποιώνων πράξεων και των ποινών**, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 49, παράγραφος 1, του χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής

Ένωσης. Η ποινικοποίηση της επίμαχης πράξης αποτελεί συντρέχουσα ποινική αρμοδιότητα της Ένωσης και των κρατών μελών και εντάσσεται στο πλαίσιο της προσέγγισης των υφιστάμενων εθνικών νομοθεσιών. Στο μέτρο που η ως άνω οδηγία δεν μπορεί να θεμελιώσει, αφ' εαυτής, ποινική ευθύνη εις βάρος προσώπων, εναπόκειται στα κράτη μέλη να ενσωματώσουν την ποινικοποίηση αυτή με εθνική ρύθμιση η οποία είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας και έχει την απαιτούμενη εξειδίκευση, ακρίβεια και σαφήνεια ώστε να ικανοποιείται η απαίτηση περί ασφάλειας δικαίου. Στα κράτη μέλη εναπόκειται επίσης να καθορίσουν, σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζουν για τη στοιχειοθέτηση της ποινικής ευθύνης, κατά πόσον ένα πρόσωπο μπορεί, υπό το πρίσμα των περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, να τύχει απαλλαγής από την ποινική ευθύνη ή ορισμένου λόγου απαλλαγής από την ποινή ή μείωσής της.

Τρίτον, ο γενικός εισαγγελέας J. Richard de la Tour θεωρεί ότι **η ποινικοποίηση της υποβολής της παράνομης μετανάστευσης δεν αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας** που κατοχυρώνεται στο άρθρο 49, παράγραφος 3, του χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Αφενός, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον η απειλή που συνιστά το φαινόμενο αυτό για τη διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και για τον έλεγχο των συνόρων, αλλά και οι κίνδυνοι στους οποίους ενδέχεται να εκτεθούν τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα λόγω των σχετικών παράνομων δραστηριοτήτων και της κατάστασης έντονης ανασφάλειας και εξάρτησης στην οποία ενδέχεται να βρεθούν. Αφετέρου, μολονότι η παρεχόμενη υποβολή δεν συνιστά κατ' ανάγκη κερδοσκοπική ή εγκληματική δραστηριότητα και δεν ενέχει κατά κανόνα σοβαρό κίνδυνο για τη ζωή των προσώπων αυτών, εντούτοις είναι σημαντικό το σύνολο των πράξεων που συμβάλλουν στην παράνομη είσοδο υπηκόων τρίτων χωρών να υπάγεται στο πεδίο δράσεως των ποινικών αρχών, ώστε να εξασφαλίζεται ευρύτερη εποπτεία των πράξεων οι οποίες, υπό το πρόσχημα ότι διαπράττονται από αλληλεγγύη ή λόγω οικογενειακών δεσμών, ενδέχεται να επιδιώκουν στην πραγματικότητα αλλότριους σκοπούς. Στο πλαίσιο αυτό, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προσδιορίσει τους λόγους για τους οποίους ο δράστης προέβη στην πράξη καθώς και να εκτιμήσει τον βαθμό στον οποίο η πράξη αυτή υπαγορεύεται από την ανάγκη προστασίας ενός υπέρτερου συμφέροντος και δικαιολογεί, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του εθνικού δικαίου, την απαλλαγή του ενδιαφερομένου από την ποινική ευθύνη ή την απαλλαγή του από την ποινή ή τη μείωσή της.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι το Δικαστήριο δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία όσον αφορά το περιεχόμενο των λόγων απαλλαγής από την ποινική ευθύνη ή των λόγων απαλλαγής από την ποινή ή μείωσής της σύμφωνα με το ιταλικό δίκαιο. Εντούτοις, επισημαίνει ότι η αρχή της αναλογικότητας αντιτίθεται σε εθνικό σύστημα το οποίο δεν παρέχει στον δικαστή τη δυνατότητα να προβεί σε στάθμιση των διακυβευόμενων συμφερόντων και σε εξατομίκευση της ποινής. Ειδικότερα, **το εθνικό δικαστήριο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να διακρίνει το αξιόποινο της συμπεριφοράς προσώπου το οποίο ενήργησε για ανθρωπιστικούς λόγους ή εξ ανάγκης από το αξιόποινο της συμπεριφοράς προσώπου υποκινούμενου απλώς και μόνον από την εγκληματική πρόθεση να τελέσει ακριβώς την απαγορευόμενη από τον νόμο πράξη με σκοπό τον προσπορισμό περιουσιακού οφέλους.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!

¹ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

² [Οδηγία 2002/90/ΕΚ](#) του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2002, για τον ορισμό της υποβολής της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής.

³ Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας.

⁴ Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας.